

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
mint harmadfokú bíróság

Bhar.II.202/2019/7.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2019. június 5. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett rablás büntette és más bűncselekmények miatt és társa ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2019. február 12. napján kihirdetett I.Bf.510/2018/17. számú ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárás során felmerült 50.000 (ötvenezer) forint bűnügyi költségből I. r. vádlott 25.000 (huszonötezer) forintot, II. r. vádlott 25.000 (huszonötezer) forintot visel.

Indokolás

Az elsőfokon eljáró Debreceni Járásbíróság a 2018. szeptember 14. napján kihirdetett 65.B.1457/2017/68. számú ítéletével I. r. vádlottat társtettesként elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont], rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont] és lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, bf) alpont] miatt, mint erőszakos többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 16 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Egyidejűleg az ellene rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Kimondta, hogy a szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható.

II. r. vádlottat társtettesként elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont] miatt, mint erőszakos többszörös visszaesőt 13 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Kimondta, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelekről. Döntött a magánfelek által előterjesztett polgári jogi igényekről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről is.

A fenti ítélet ellen, annak kihirdetését követően I. r. vádlott és védője elsősorban felmentés, másodsorban a kiszabott büntetés enyhítése érdekében fellebbeztek. II. r. vádlott és védője a kihirdetést követően a tényállás téves megállapítása, téves minősítés és enyhítés érdekében jelentették be jogorvoslati kérelmüket.

Az ügyészség a jogorvoslati nyilatkozat megtételére fenntartott három napon belül ugyancsak fellebbezést jelentett be: I. r. vádlott terhére a IV. számú tényállásban bűnösség megállapítása és összességében súlyosítás végett, míg II. r. vádlott tekintetében az ítéletet tudomásul vette.

A Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség a másodfokú bírósághoz címzett átiratában a I. r. vádlott terhére bejelentett ügyészségi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn, és azt indítványozta, hogy a Debreceni Törvényszék az ügyben tárgyalást tűzzön ki, s azon szerezzék be és sértettek magánlaksértés büntette vonatkozásában előterjeszthető magánindítványát. Álláspontja szerint a történeti tényállás II. és III. pontjaiban írott cselekmények vonatkozásában a rablástól elkülönülten megvalósultak a fenti sértettek sérelmére elkövetett magánlaksértések is, ezért a sértettek nyilatkozatának beszerzése függvényében indítványozta a bűncselekmények tekintetében a bűnösség kimondását.

A másodfokú eljárás eredményeként a Debreceni Törvényszék a 2019. február 12. napján kihirdetett 1.Bf.510/2018/17. számú ítéletével a járásbíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy I. r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetében [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (4) bekezdés] és magánlaksértés büntetében [Btk. 221. § (2) bekezdés a) pont]; míg II. r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetében [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (4) bekezdés] is kimondta. II. r. vádlott büntetését, mint halmazati büntetést tekintette kiszabottnak. Részben helyesbítette az elsőfokú ítélet járulékos döntéseit egyebekben helybenhagyta azt, továbbá rendelkezett a másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

A fenti ítéletet az ügyész mindkét vádlott vonatkozásában tudomásul vette, ugyanakkor I. r. vádlott és II. r. vádlott indokának megjelölése nélkül, védőik a határozat kihirdetését követően felmentés érdekében fellebbeztek.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.124/2019/1-I. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint a harmadfokú eljárás lefolytatásának feltételei fennállnak, mivel a magánlaksértés tekintetében az ügyben alsóbb fokon eljáró bíróságok eltérő döntést hoztak. Emiatt a vádlottak, valamint a védők által a magánlaksértés büntetében megállapított bűnösség miatt bejelentett fellebbezések joghatályosak, ugyanakkor a vádlottak terhére megállapított vagyoni elleni bűncselekmények kapcsán nincs helye harmadfokú eljárásnak, mivel másodfokon nem született ezekkel összefüggő, az elsőfokú bíróságtól eltérő döntés.

Az eltérő döntés tekintetében kifejtette, hogy a másodfokú bíróság indokoltan vett fel bizonyítást és a sértettek írásbeli tanúvallomásaival összhangban a tényállást megfelelően egészítette ki a magánindítványok megléte tekintetében. Mindezek után nem csak a kiegészített tényállás, hanem a cselekmények minősítése is törvényes, ezért a Debreceni törvényszék ítéletének helybenhagyását indítványozta.

Indítványát az ügyészség képviselője a harmadfokú eljárás során megtartott nyilvános ülésen fenntartotta.

A nyilvános ülésen I. r. vádlott védője az I. r. vádlott terhére megállapított magánlaksértés vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a másodfokú eljárás során előterjesztett sértetti magánindítványok nem joghatályosak. A Be. 378. § (3) bekezdése szerint a magánindítványt attól a naptól számított 1 hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett. Jelen ügyben ez a határidő már eltelt. A sértettek a sérelmükre elkövetett bűncselekményről már 2017-ben tudomást szereztek, ezért az indítványuk 2019-ben nem volt pótolható. Kétségtelen az, hogy a nyomozóhatóság mulasztott, azonban ez már másodfokon nem volt pótolható. Emiatt részfelmentésnek és ezzel összefüggésben a kiszabott büntetés enyhítésének van helye.

II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen ugyan ezen érvek miatt kérte az ítélet megváltoztatását, illetve indítványozta figyelembe venni II. r. vádlott a bűncselekmények elkövetését tagadó nyilatkozatát is.

I. r. vádlott utolsó szó jogán tett nyilatkozatában is arra hivatkozott, hogy a rablás vonatkozásában II. r. vádlottat felelősség nem terheli. Egyebekben az általa elkövetett bűncselekményeket megbánta.

II. r. vádlott utolsó szó jogán tett felszólalásában ártatlanságát hangoztatta azon bűncselekmények tekintetében, amelyek miatt a bűnösségét kimondták. Álláspontja szerint ő nem rablást, hanem enyhébb vagyon elleni bűncselekményt valósított meg.

A Debreceni Ítéltábla a másodfellebbezést a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 620. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen bírálta el. Ennek során első körben a másodfellebbezés joghatályosságát és terjedelmét határozta meg.

A Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén. A fenti törvényhely (2) bekezdés c) pontja értelmében ellentétesnek minősül a döntés, ha a bíróság a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. E feltétel fennáll, mert a másodfokú bíróság I. r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetében és magánlaksértés büntetében, míg II. r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetében is megállapította. E bűncselekményekről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A Be. 615. § (3) bekezdés értelmében a fellebbezést sérelmezheti egyrészt magát az ellentétes döntést, másrészt kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett. Ugyanakkor a Be. 615. § (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy a másodfokú bíróság ítéletének a fenti bekezdésben meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek. Jelen eljárásban mind a vádhatóság, mind pedig a védelem helyesen értelmezte a fenti rendelkezéseket, amikor megállapították, hogy a vádlottak terhére rótt vagyon elleni bűncselekmények kapcsán nincs helye harmadfokú eljárásnak, mivel másodfokon e bűncselekményekkel kapcsolatban nem született ezekkel összefüggő, az elsőfokú bíróságétól eltérő döntés. II. r. vádlott bár fellebbezésében e bűncselekmények elkövetését vitatta, azonban a harmadfokú eljárás ezen bűncselekmények felülbírálatára nem terjedt ki.

A felülbírálat terjedelmét a Be. 618. §-a határozza meg. Az (1) bekezdés értelmében a harmadfokú bíróság megvizsgálja a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett; továbbá megvizsgálja az első- és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül, hogy ki és milyen okból fellebbezett.

A fenti előírások és követelmények szem előtt tartásával az ítéltábla azt állapította meg, hogy az ügyben eljáró bíróságok az eljárási szabályokat megtartották, olyan eljárási szabálysértés nem történt, amely az ügy érdemi felülbírálatát kizárná.

Az eljárási szabályok körében kellett vizsgálni a másodfokú eljárás során szerzett magánindítványok joghatályosságát.

I. r. vádlott védője a harmadfokú eljárás során megtartott perbeszédében helyesen fejtette ki azt, hogy ha a másodfokú eljárás során kell pótolni a magánlaksértés vonatkozásában a sértetti magánindítványokat, akkor azt valamilyen hatósági mulasztás előzte meg. Nem szerezte be a magánindítványt a nyomozóhatóság, a vádhatóság, de még az elsőfokon eljáró bíróságnak is észlelnie kellett volna a vádirati tényállásban írt cselekmények tekintetében a magánindítványok hiányát.

A kiforrott és állandónak tekinthető bírói gyakorlat szerint ugyanakkor ez a hatósági mulasztás sohasem eshet a sértett terhére. A másodfokon eljáró Debreceni törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a Debreceni Járási és Nyomozóügyészség B.2190/2017/39-I. számú vádirata mind I. r., mind pedig II. r. vádlottak tekintetében a történeti tényállás II. és III. pontjaiban és sértettek sérelmére elkövetett cselekmények tekintetében a magánlaksértés törvényi tényállási elemeit megfelelő részletességgel tartalmazta. Helyesen hivatkozott határozatában a Be. 6. § (2) bekezdésére, ugyanis a bíróságnak a vádról kell döntenie, azon túl nem terjeszkedhet, de azt ki kell mérítenie. A magánlaksértés kizárólag a sértett magánindítványára büntethető. A magánindítvány hiánya a Btk. 30. § a) pontja alapján a büntetőjogi felelősségre vonás akadályát képezi. A Btk. 31. § (2) bekezdésében a magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult. Helyesen hivatkozott a Be. 378. § (1) bekezdésére, mely szerint a magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén csak a jogosult indítványára indítható meg vagy folytatható a büntetőeljárás. Ugyancsak megfelelően jelölte meg a fenti szakasz (2) és (4) bekezdéseit, ami alapján magánindítványnak kell tekinteni a jogosult feljelentését vagy bármely olyan nyilatkozatát, mely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, illetve, ha ezen indítvány nem áll a hatóság rendelkezésére, akkor azt akár utóbb is be kell szerezni. Ilyen esetben a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő a felhívástól számít. E körben nem foghatott helyt az a védői érvelés, mely szerint utóbb már e nyilatkozat beszerzésére nincsen lehetőség, hiszen az egységes bírói gyakorlat szerint a büntetőügyben eljáró hatóságoknak bármikor lehetőségében áll a fenti nyilatkozat beszerzése [BH 2001.58-I.]. Ezen magánindítvány előterjesztésére így akár a másodfokú eljárásban is sor kerülhetett.

A fentiekre figyelemmel tehát törvényesen került sor a magánindítványok beszerzésére, illetve a tényállások kiegészítésére.

Mindezek alapján a másodfokú eljárás során I. r. vádlott bűnösségének társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetése és magánlaksértés büntetése, míg II. r. vádlottnak a társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetése történő bűnösségének kimondása a fenti jogszabályok helyes alkalmazásán alapult.

E bűncselekményekben történő felelősség megállapítása ugyanakkor nem eredményezte a kiszabott büntetések súlyosítását. A másodfokú bíróság kimerítő részletességgel adta meg ítéletében ennek az indokát, az ott kifejtettekkel az ítéletábra egyetértett. E büntetések a Btk.-ban meghatározott keretek között maradtak, azok megváltoztatására harmadfokú eljárás során kellő indok nem merült fel.

A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (2) bekezdése alapján hivatalból vizsgálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező döntéseket, azonban ezek tekintetében sem merült fel a törvényszék ítélete megváltoztatásának szükségessége.

Figyelemmel arra, hogy II. r. vádlott másodfellebbezésének a vagyon elleni bűncselekményekre vonatkozó része a fellebbezés korlátozott terjedelmére tekintettel nem volt vizsgálható, és a másodfokú bíróságnak a másodfellebbezéssel érintett ítéleti fellebbezései mindenben törvényesek, ezért az ítéletábra az ítéletét a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Az ítéltábla a bűnügyi költség fizetésére vonatkozó rendelkezését a Be. 574. § (1), (2) és (4) bekezdésére alapította.

Debrecen, 2019. június 5.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Toma Attila sk. előadó bíró, Dr. Gömöri Olivér sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 1.Bf.510/2018/17. számú ítélete a harmadfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2019. június 5.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke